

Küreselleşmenin Seramik Sanatı Eğitimi Üzerindeki Etkisi

The Effects of Globalization on Ceramic Art Education

Özlem SAĞLIYAN SÖNMEZ¹

Öz

Bu çalışma, küreselleşmenin seramik sanatı ve seramik eğitimi üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Küreselleşmenin seramik eğitimi üzerine etkisine yönelik uzman görüşleri alt problemler olarak belirtilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Türkiye’de bulunan seçkisiz yöntemle seçilmiş 11 yükseköğretim kurumunun 26 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Bilgi Toplama Formu kullanılmıştır. Araştırmada, bilgi toplama formu ile elde edilen veriler, yüzde (%), frekans ve aritmetik ortalama içeren betimsel istatistik tekniklerden yararlanılarak analiz edilmiştir. Yapılan araştırma sonucu dikkate alındığında küreselleşmenin seramik sanatı eğitimini olumlu ve olumsuz yönlerde etkilediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, sanat, seramik, seramik eğitimi

Abstract

The aim of this study was to investigate the effect of globalization on ceramic art and ceramic education. The experts’ opinions of the globalization on the effects of ceramic art education were specified as the inferior problems. Samples of this research are 26 faculty lecturers who were randomly selected from 11 Higher Education Institutions in Turkey. Information Collection Form developed by the researcher was used as data collection tool. In the study, data obtained by the information collection form were analysed by using descriptive statistical techniques including percentage (%), frequency and arithmetic mean. As a result of the research, it has been determined that globalization affects the education of ceramic art in positive and negative aspects.

Keywords: Globalization, art, ceramics, ceramics education

1. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Avanos MYO, Nevşehir, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0002-8084-657X>

Atıf / Citation: Sağlıyan Sönmez, Ö. (2019). Küreselleşmenin seramik sanatı eğitimi üzerindeki etkisi. *Kastamonu Education Journal*, 27(1), 289-297. doi:10.24106/kefdergi.2528

Extended Summary

Although globalization is assumed to be associated with words such as integration, downsizing, merging, interaction, information, it is necessary to put a wider responsibility into account when considering the effects of culture and consequently of identity. The concept presents a wider literature in relation to the economy, in the sense that it has direct and indirect interaction with almost all of the social sciences. In addition, globalization has also affected areas such as politics, law and culture and has transformed them. Many definitions have emerged when the threats and opportunities of globalization that leads to many inhabited areas of the world, or both the pluses and minuses of both situations are taken into consideration.

The research is descriptive in the screening model. Through the screening method, it has been tried to determine the opinions and suggestions of the positive or negative experts on the effect of the globalization process on the ceramic art education. When examined in terms of data source and data collection tool, this study is a survey research. When analyzed in terms of analysis techniques, it is a numerical research.

The study universe of this research constitutes teaching staff in the higher education institutions providing ceramics education.

According to the year of 2015-2016 education year in Turkey; There are a total of 178 universities, including 114 state universities and 64 foundation universities. There are 77 universities in the Faculty of Fine Arts, of which only 21 have a ceramic section. The survey consists of 26 people. 3 Hacettepe University, 7 Gazi University, 2 Süleyman Demirel University, 2 Sakarya University, 4 Anadolu University, 2 Çanakkale OnSekiz Mart University, 1 Selçuklu University, 1 Dokuz Eylül University, 2 Akdeniz University, 1 Kocaeli University, 1 Nevşehir Hacı Bektaş Veli University.

In order to collect data in the research, the researcher developed a form for collecting information on the effect of globalization on ceramic art education. The scale-based information collection form used in the research was developed by the researcher with expert opinion and recommendation. In the information gathering form, there are grades and numerical values such as 5 Participation, 4 Participation above Intermediate, 3 Participation in Intermediate Level, 2 Participation in Intermediate Level, 1 Participation.

In this research, in order to determine the effect of globalization on ceramic art education, a 10-item, 5-point Likert-type Information Retrieval Form for Artistic Ceramic Arts Education in Cronbach's Alpha reliability coefficient developed by the researcher was used.

The analysis of the information gathering form prepared to determine the effects of globalization on ceramic art education was made with SPSS 15.0 statistical package program. In this study, descriptive method is used. In interpreting the mean scores obtained in accordance with the quintile scale used in data collection tools; 1,00-1,79 "I do not participate", 1,80-2,59 "I agree at the middle level", 2,60-3,39 "I agree at the moderate level", 3,40-4,19 "I agree at the middle level", I agree" 4,20-5,00 "is based on the range of points. The boundaries of the options were determined by considering the equality of the intervals included in the scale .

As widely thought, art education is not only "luxury" for the education of the talents but also a personality education necessary for all. The aim of art education here is not to educate the artist but to educate the individual through art, that is, the aesthetic education of the individual. It is an activity that prepares the conditions that will help to reveal the creative powers of man and aims the individual to gain personality. An effective arts education activity depends on the fact that the arts educators, who will apply it as well as the development of adequate programs, are equipped with the necessary knowledge. It is imperative that the one who develops a useful arts education program should act from a solid knowledge of art philosophy. The teacher must have developed such an understanding that, first of all, he has the knowledge and believes in the benefit of the artistic activity very first. While there is a biased relationship between education and globalization, it can be stated that the developments in the field of education have also given speed and direction to the globalization process, while the globalizing world has forced the education systems to innovate. All this shows that knowledge will be the most decisive factor in the formation of individuals and societies in the future. Globalization requires independent, strong, problem-solving, entrepreneurial, risk-taking individuals. It is the education systems that will train people. Education systems should be structured so that they can raise people with such qualifications. In the new process the student will come out of the old narrow molds and become the individual who learns to learn under the guidance of the teacher. In order to be successful in the restructuring of contemporary art education, art educators need to have a positive and productive structure. Trainees should be structured and knowledgeable to learn additional knowledge and skills in arts education in order to be able to teach new lessons within the program, ready for this structuring. The understanding of contemporary art education requires the comprehensive and versatile training of art educators. Educators are needed to guide the creation of the content and methodology of arts education. The new approaches and discourses in art education can be brought to functional status in education faculties by the effective participation of the teaching staff and by the knowledge and skill of the program in line with the requirements of the program.

When we look at the survey results of globalization on the effect of ceramic art education, it is seen that the responses of globalization to ceramic art education are mostly middle level participation of the instructors. As a result of the survey in general, it is seen that globalization has a positive effect on the education of ceramic arts.

1. Giriş

Küresel sözcüğünün yaklaşık 400 yılı aşan bir tarihi olmasına karşılık küreselleşme kavramı 1960'larda kullanılmaya başlanmış olup 1980'li yıllardan itibaren de kullanımı sıklaşmıştır (Kıvılcım, 2013, s. 220-223).

Küreselleşmenin entegrasyon, küçülme, birleşme, etkileşim, enformasyon gibi kelimeleri çağrıştırdığı kabul edilse de kültür ve dolayısıyla kimlik bağlamında oluşturduğu etkiler düşünüldüğünde kelimeye daha geniş bir sorumluluk yüklemek gerekir. Kavram, sosyal bilimlerin hemen hemen hepsiyle doğrudan ve dolaylı bir etkileşim içinde olduğu halde ekonomiy-le ilişkisi yönünden daha geniş bir literatür sunmaktadır. Bunun yanında küreselleşme siyaset, hukuk, kültür gibi alanları da etkisine almış ve bunları dönüşüme uğratmıştır. İnsana ait pek çok alanda dönüşüme yol açan küreselleşmenin tehditleri ve fırsatları ya da her iki durumun artıları ve eksileri dikkate alındığında birçok tanımı ortaya çıkmıştır (Altun, 2004, s. 45).

Küreselleşmenin evrenselleşmeyi, yerelleşmeyi, özgürlüğü, demokrasiyi, dinsel inançları, mitleri... vb. kavramları ve değerleri yeniden sorgulama ile savunmayı çağrıştırması kavramın göreceliğine uygun olarak kavrama farklı açılardan bakılmasına yol açmıştır. Uzun tarihi açısından küreselleşme kavramının bu çağrışımları yapması olağan bir durum olsa da günümüzde etkilediği alanlar açısından düşünüldüğünde kavrama seramik sanat eğitimi açısından bakmak son derece önem kazanmıştır.

Eğitim ile küreselleşme arasında çift yönlü bir ilişkinin olduğu, küreselleşen dünyanın eğitim sistemlerini yenileşmeye zorlarken, eğitim alanındaki gelişmelerin de küreselleşme sürecine hız ve yön verdiği belirtilebilir. Bütün bunlar, gelecekte birey ve toplumların şekillenmesinde en belirleyici etkenin bilgi olacağını göstermektedir (Aslan, 2004, s. 2-3).

Küreselleşme ile oluşan anlayışta, eğitimde ezberciliğin içi boşalmış, ezbercilik anlamsız ve faydasız bir uğraş haline gelmiştir. Bilimsel bilgi, mutlak gerçekliği yansıtmıyorsa, ezberletilmesinin bir anlamı yoktur (Özden, 2002, s. 40).

Küreselleşen dünyada eğitim, sürekli öğrenmeyi, bilgiyi bilmeyi, bilgili olmayı, bilgiyi üretmeyi, bilgi ile yaşamayı sağlayan bir süreçtir. Küreselleşme sürecindeki eğitim yöneticisi ise, birey-toplum-çevre uyumunu gözetken, güven ilkesini benimseyen biri olarak görülmelidir (Doğan, 2002, s. 95).

Bilgi toplumunun öğrencileri, teknolojinin imkânlarından yararlanarak projeler üretebilen, farklı proje gruplarında çalışabilen, ekiple çalışma becerisine sahip, bağımsız düşünebilen, hayal gücü yüksek, mantıklı kararlar alabilen, aktif katılımcı, bilgiyi arayan, düşünen, üretken, önyargısız ve her türlü düşünceye saygılı bireyler olacaklardır (Numanoğlu, 1999, s. 348).

Sanat eğitimi kavramı, 20. yüzyılın başlarında gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan bir eğitim akımının içinde oluşmuştur. Sanat eğitimi kavramı geniş anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi; dar anlamda ise okuldaki ilgili dersleri tanımlamaktadır (San, 1983, s. 19).

“Sanat Eğitimi” bireyin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmede, yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeye ulaştırmak amacı ile yapılan tüm eğitimi kapsamaktadır (Artut, 2001, s. 89-90).

“Sanat Eğitimi” kavramı 19. yüzyıl başlarında Avrupa’da ortaya çıkmış olup 19. yüzyılın ikinci yarısından sonra ise başta endüstrileşme sürecinde olan ülkeler olmak üzere geniş kitlelerde etkili olmuş ve genel eğitim sistemi içinde önemli bir konuma gelmiştir (Lynthon, 1982, s. 10).

Teknoloji ve makine devrini yaşadığımız çağımızda belki tüm çağlardan daha fazla estetiksel bir eğitime “Sanat Eğitimi-ne” ihtiyaç duyulmaktadır. Endüstri çağı bize yeni bir düşünme sistemini öğretmektedir (Erinç, 2004, s. 32-33; Türkmenoğlu 2014, s. 89-92).

Çağın gereksinimlerine uygun istem ve beklentilerin çoğalması, sanatsal alanda da çok boyutlu düşünebilmeyi, yeni anlamlandırmalar yapabilmeyi zorunlu kılmıştır. İnsanı biçimlendiren, değiştiren ve geliştiren eğitimcilerin bu anlamda araştırmacı, sorgulayıcı, çözüm üretebilen bireyler yetiştirmesi hedeflenmelidir. Bugünün sanat eğitimcisi ya da sanatçı adaylarından sanatın işlevi ve sınırlarını sorgulayabilen, ulusal değerleri evrensel boyuta taşıyabilen, doğaya ve evrene yeni anlamlar yükleyebilen yapıtlar üretebilmeleri beklenmektedir (Erinç, 2004, s. 34 vd).

Seramik, başlangıçtan günümüze kadar evrensel oluşum gerçeklerine uygun bir şekilde gelişmiş ve süreklilik kazanmıştır. Seramik her çağda ait olduğu çevrenin ve dönemin gerçeklerini sanatçı kişiliği ile özdeşleştiren bir yapıda görülmektedir.

Seramiğin sanat olarak ele alınmasının temeli Sanayi Devrimi’nin bir karşıt hareketi olarak doğan “Arts and Crafts” hareketine dayanmaktadır. Bu hareket el sanatları ve fonksiyonel sanatların önemini vurgulamak, sanayinin sonucu olarak el sanatlarının yok olmasını önlemek amacıyla başlamıştır. İngiltere’deki bu gelişimi, Almanya’da “Bauhaus Okulu” izlemiştir (Bulat ve Aydın, 2014, s. 106). Bauhaus’un ortaya çıktığı dönem yüksek sanat düşüncesinin sarsıldığı, aristokrasinin çöktüğü ve sosyal sınıfların değişikliğe uğradığı bir dönemdir. Yeni gelişen ortam ve yeni anlayış seramik sanatının içinde sınırsız

uygulama yöntemlerinin doğmasını sağlamıştır (Dizdar, 1994, s. 81 vd).

Seramikte ilk endüstriyel üretim Rönesans döneminde tünel fırının icadı ile başlamıştır. Şekillendirme bölümünde ise el tornalarının yerini otomatik tornaların alışı ilk değişimler sayılabilir.

Küreselleşme ile değişen seramik ilk olarak anlayış ve teknik açısından makineyi veya makineleşmeyi yücelten bir düzen vardır. Her şeyin metaya dönüştüğü bir çevrede, seramik sanatçısı kendisine yön veren yapıcı ve yaratıcı niteliklerini bu yeni düzene uydurmak durumundadır (Sevim ve Yıldırım, 2014, s. 66 vd).

Küreselleşme, sosyal bilimlerin hemen hemen hepsiyle doğrudan ve dolaylı bir etkileşim içinde olduğu halde seramik sanatı ve eğitimiyle ilişkisi yönünden daha geniş bir alan sunmaktadır. İnsana ait pek çok alanda dönüşüme yol açan küreselleşmenin tehditleri ve fırsatları ya da her iki durumun artıları ve eksileri dikkate alındığında birçok alanı etkilediği ortaya çıkmıştır.

2. Yöntem

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir nitelik taşımaktadır. Tarama yöntemi ile küreselleşme sürecinin seramik sanatı eğitimine etkisine yönelik olumlu ya da olumsuz uzman görüşleri ve önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Veri kaynağı ve veri toplama aracı bakımından incelendiğinde bu çalışma bir anket araştırmadır. Analiz teknikleri yönünden incelendiğinde ise sayısal bir araştırmadır.

Bu araştırmanın çalışma evrenini seramik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarındaki 26 öğretim elemanından oluşmaktadır.

Türkiye’de 2015–2016 Eğitim-Öğretim yılı durumuna göre; 114 devlet üniversitesi, 64 vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 178 üniversite bulunmaktadır. Bunların içerisinde 77 üniversitede Güzel Sanatlar Fakültesi vardır ve bunların yalnızca 21 tanesinde seramik bölümü bulunmaktadır.

Örneklem

Örneklem Türkiye’de 2015–2016 Eğitim-Öğretim yılı durumuna göre 77 üniversitede bulunan Güzel Sanatlar Fakültesi’nde yer alan öğretim elemanları arasından rastgele örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Araştırma örneklemindeki üniversite ve öğretim elemanı dağılımı tablo-1 de verilmiştir:

Tablo 1. Araştırma Örneklemi

Okul adı	Ankete katılan öğretim elemanı sayısı	%
Gazi Üniversitesi	7	26.9
Hacettepe Üniversitesi	3	11.3
Süleyman Demirel Üniversitesi	2	7.6
Sakarya Üniversitesi	2	7.6
Anadolu Üniversitesi	4	15.3
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	2	7.6
Selçuklu Üniversitesi	1	3.8
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	3.8
Akdeniz Üniversitesi	2	7.6
Kocaeli Üniversitesi	1	3.8
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	1	3.8
Toplam	26	100

Araştırmanın 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı içerisinde Tablo 1’de gösterilen 11 üniversiteden toplam 26 kişi seçilerek oluşturulmuştur. Öğretim elemanlarına bakıldığında 3 Hacettepe Üniversitesi, 7 Gazi Üniversitesi, 2 Süleyman Demirel Üniversitesi, 2 Sakarya Üniversitesi, 4 Anadolu Üniversitesi, 2 Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, 1 Selçuklu Üniversitesi, 1 Dokuz Eylül Üniversitesi, 2 Akdeniz Üniversitesi, 1 Kocaeli Üniversitesi, 1 Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi olmak üzere toplam 26 öğretim elemanından oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından küreselleşmenin seramik sanat eğitimine etkisi ile ilgili bilgi toplama formu geliştirilmiştir. Araştırmada kullanılan derecelendirme ölçekli bilgi toplama formu uzman görüşü

ve önerileri ile araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bilgi toplama formunda 5 Katılıyorum, 4 Orta Düzeyin Üstünde Katılıyorum, 3 Orta Düzeyde Katılıyorum, 2 Orta Düzeyin Altında Katılmıyorum, 1 Katılmıyorum gibi dereceler ve sayısal değerler bulunmaktadır.

Bu araştırmada küreselleşmenin seramik sanat eğitimi üzerine olan etkisini belirlemek amacıyla, araştırmacı tarafından geliştirilen Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,82 olan, 10 maddelik, 5'li likert tipi Küreselleşmenin Seramik Sanatı Eğitimine Etkilerine Yönelik Bilgi Toplama Formu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Küreselleşmenin seramik sanatı eğitimi üzerine etkilerini tespit etmek amacıyla hazırlanan bilgi toplama formunun analizi SPSS 15.0 istatistik paket programıyla yapılmıştır. Yapılan bu araştırmada betimleme yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın amaçlarını oluşturan küreselleşmenin seramik sanatı eğitimi üzerine etkisine ilişkin öğretim elemanı görüşlerine yer verilmiştir.

Veri toplama araçlarında kullanılan beşli derecelendirme ölçeğine uygun olarak elde edilen ortalama puanların yorumlanmasında; 1,00–1,79 “Katılmıyorum”, 1,80–2,59 “Orta düzeyin altında katılıyorum”, 2,60–3,39 “orta düzeyde katılıyorum”, 3,40–4,19 “orta düzeyin üstünde katılıyorum”, 4,20–5,00 “katılıyorum” puan aralıkları temel alınmıştır. Ölçekte yer alan aralıkların eşit olduğu (4/5) düşüncesinden hareket edilerek seçeneklerin sınırları belirlenmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Küreselleşmenin seramik sanatı eğitimine yönelik etkisini belirlemek amacıyla hazırlanan bilgi toplama formu 26 öğretim elemanına uygulanmıştır. Yapılan ankete göre 26 öğretim elemanına uygulanan bilgi toplama formundaki aritmetik ortalama, % ve frekans değerlerine bakıldığında çoğunlukla ifadeler olumlu cevap verildiği görülmektedir. Olumsuz cevap verenlerin sayısı çok azdır. Küreselleşmenin seramik sanatı eğitimi üzerine etkisine yönelik uzman görüşlerinin olumlu yönde olduğu görülmektedir.

Tablo 1. “Küreselleşme sonucu olarak seramik sanatı eğitimi farklı ülke kültürlerinden etkilenmekte ve farklı ülke kültürleri seramik sanatı eğitimi uygulamalarında yer almaktadır” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
13	50	8	30,8	4	15,4	0	0	1	3,8	33	100.00	3,33

Tablo 1’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde küreselleşme ile dünya bir bütün haline gelmekte ve böylece bütün ülkeler birbirinden her alanda etkilenmektedirler. Her ülke farklı kültüre sahip olduğundan ve ülkelerde verilen eğitimler ise oranın kendi kültürel değerlerini içerdiği için bunun sonucunda farklı ülkelerde kullanılan seramik sanatı eğitimi programı ve uygulamaları diğer ülkelerde de kullanılmakta ve böylece her ülkenin sahip olduğu kültürel değerler diğer ülkelerde yansımaktadır. Bu fikir öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyde katılma nedenlerinden biri olabilir.

Tablo 2. “Küreselleşen dünyada seramik sanatı eğitimi öğrencinin atölyelerde serbest tasarımlar yapmasını ve özgün çalışmasını sağlamakta, seramik sanatı eğitimcisi öğrenciye bu yöne yönelik rehberlik etmektedir” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
6	23,1	6	23,1	10	38,5	0	0	1	3,8	33	100.00	2,75

Tablo 2’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde çağın gereksinimlerine uygun istem ve beklentilerin çoğalması, sanatsal alanda da çok boyutlu düşünebilmeyi ve yeni anlamlandırmalar yapabilmeyi zorunlu kılmıştır. İnsanı biçimlendiren, değiştiren ve geliştiren seramik sanatı eğitimcilerinin bu anlamda araştırmacı, sorgulayıcı, çözüm üretebilen bireyler yetiştirmesi hedeflenmelidir. Öğrenci merkezli eğitiminin daha ön plana çıkmasıyla birlikte öğretmenler öğrenciler daha iyi yol göstermeye başlamıştır. Bu eğitim yöntemi ile öğrenciler özgürce hareket etmeye ve fikirlerini daha rahat ifade etmeye başlamıştır. Böylece serbest tasarımlar ve özgün çalışmalar meydana gelebilir. Bu fikir öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyde katılma nedenlerinden biri olabilir.

Tablo 3. “Küreselleşme seramik sanatı eğitiminde öğrencilerin ait oldukları yaşamlarını ve kendi kültür değerlerini ön plana çıkarmalarını sağlamaktadır” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
3	11,5	7	26,9	8	30,8	6	23,1	2	7,7	33	100.00	2,44

Tablo 3’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde insanlar yaşadıkları kültürel değerlere göre yaşamlarını sürdürürler. Kişiler kendi kültürlerinden ayrı düşünemezler. Fark etmeden kendi kültürlerini ve değerlerini yaptıkları formlarda kullanmaya başlarlar. Ait oldukları kültürel değerlerden yararlanarak yeni formlar meydana getiren öğrenciler bu kültürün diğer ülkelerde ön plana çıkmasını ülkelerindeki maddi imkansızlıklar yüzünden sağlayamayabilirler. Bu konu öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyin altında katılma nedenlerinden biri olabilir.

Tablo 4. “Küreselleşme ile seramik sanatı eğitimindeki öğrenciler bilgilere kendileri araştırarak ulaşmakta ve edindikleri bilgileri sentezleyerek yeni sanatsal formlar yapmakta ve özgün ifadelerini bulmaktadırlar” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
4	15,4	7	26,9	8	34,6	4	15,4	2	7,7	33	100.00	2,48

Tablo 4’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde küreselleşen dünyada artık teknolojiyi kendi alanında kullanabilen gerekli olan bilgiye her şekilde ulaşip bu bilgileri kendi yorumlayarak projelere ödev ve tasarımlarına bu bilgileri yorumlayarak özgün bir şekilde aktara bilen bireylere ihtiyaç olmaktadır. Yeni edindikleri bilgileri eski bilgilerle birleştirerek formlarında uygulamaya çalışmaktadırlar; ancak öğrenciler kolayı seçerek araştırma yapmaktan uzaklaşabilir ve yapılmış olanı kopyalayıp yorumlamadan aynısı kendileri bir çalışma olarak sunabilirler. Buna göre bu fikre sahip öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyin altında katılma nedenlerinden biri olabilir.

Tablo 5. “Küreselleşme seramik sanatı eğitiminde tasarım derslerinde tasarlanan sanatsal ürünleri endüstriye uygun ürünler olarak (işlevsel, kullanımı olan ürünler) tasarlamaya zorlamaktadır” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1	3,8	8	30,8	5	19,2	6	23,1	6	23,1	33	100.00	2,12

Tablo 5’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde endüstriyel ürünlerin ön planda olması ve fabrikaların çoğalmasıyla seramik fabrikalarında iş sahası açılmıştır. Ayrıca tasarımın fabrika bünyesinde yer almasıyla endüstri önem kazanmıştır. Piyasayı takip eden okullar öğrencileri endüstriye yönlendirerek piyasada yer almalarını sağlamak istemişlerdir. Bunun yanı sıra serbest tasarım ürünleri yapmalarına da destek vermişlerdir; yani sadece endüstriyel değil diğer konularda da tasarıma önem verilmiştir. Bu fikir öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyin altında katılma nedenlerinden olabilir.

Tablo 6. “Küreselleşme Türkiye’deki seramik sanatı eğitimini dünya standartlarına uygun olarak yeniden yapılandırmaya yöneltmekte; fakat alt yapının buna uygun olmaması nedeniyle çeşitli olumsuzluklar meydana getirmektedir” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
9	34,6	5	19,2	5	19,2	3	11,5	4	15,4	33	100.00	2,72

Tablo 6’da yer alan ortalama puanlar incelendiğinde gelişmiş ülkelerdeki teknolojik gelişmeler ve kullanılan eğitim programları Türkiye’deki sanat eğitimi programlarının kendini sorgulamasını ve geliştirilmesini teşvik etmiştir. Fakat okullardaki yetersizlikler, ortamların uygun olamaması ve maddi sorunlar bu iyileşme ve yapılandırma hareketlerini olumsuz yönde etkileyebilir. Öğretim elemanlarının bu düşünceye orta düzeyde katılma nedenlerinden biri de bu olabilir.

Tablo 7. “Küreselleşme seramik sanatı eğitimi programlarının düzenli olarak yenilenmesini gerekli kılmaktadır” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
12	46,2	9	34,6	2	7,7	3	11,5	0	0	33	100.00	3,27

Tablo 7’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde teknolojik gelişmeler seramik sanatı eğitimini de etkilemekte olup bu etkilenmelerden dolayı yeni atölye malzemeleri ve tasarımlar oluşmaktadır. Bütün bu yeni gelişmelere okullardaki seramik sanatı eğitiminin de uyması için okullardaki seramik eğitim programları düzenlenmeli ve aralıklarla seramik eğitim programları yenilenebilmeli.

Tablo 8. “Küreselleşme ile farklı sanat alanları (grafik, seramik, heykel... vb.) iletişim araçları ile tanıtılmakta ve sanat dalları her yaş için ilgi çekici hale gelmekte ve bunun sonucunda daha fazla sanat eğitimcisine ihtiyaç duyulmaktadır” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
8	30,8	6	23,1	9	34,6	2	7,7	1	3,8	33	100.00	2,90

Tablo 8’de yer alan ortalama puanlar incelendiğinde gelişen teknoloji ve küreselleşmenin de etkisiyle her yerde kullanılan gelişmiş iletişim araçları ile farklı sanat dalları tanıtılmakta ve her yaşta insanlar bu sanat alanları hakkında kolayca bilgilendirilmektedirler. Böylece insanlar bilmedikleri ilgili sanat alanlarına ilgi duyup ilgili alanlarda çalışmalar yapmak ve ilgili sanat alanlarını öğrenmek istemektedir. Bunun sonucunda da ilgili sanat alanlarını öğretmek için daha fazla sanat eğitimcisine ihtiyaç duyulabilir. Bu düşünce öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyde katılma nedenlerinden biri olabilir.

Tablo 9. “Sanat eğitiminde kendini geliştiren öğrenciler hızla gelişen iletişim araçları (televizyon, bilgisayar, cep telefonu... vb.) ile uluslararası sanatsal faaliyetlerden haberdar olup etkinliklere daha rahat katılabilmektedirler” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
15	57,7	5	19,2	3	11,5	3	11,5	0	0	33	100.00	3,33

Tablo 9’da yer alan ortalama puanlar incelendiğinde küreselleşme ile hızla yayılan iletişim araçlarıyla artık dünyanın bir ucunda olan bir olaydan dünyanın başka bir ucunda yaşayan insanlar aynı anda haberdar olmaktadır. Dolayısıyla hızla küreselleşen dünyada sanat eğitimi alanında da dünyanın farklı bir ülkesinde geliştirilen sanatsal bir faaliyetten ya da etkinlikten öğrenciler hemen haberdar olabilmekte ve bu etkinliğe sanal ortamda internet aracılığı ile katılabilmektedirler. Bu konu öğretim elemanlarının ifadeye orta düzeyde katılma nedenlerinden biri olabilir.

Tablo 10. “Küreselleşme ile gelişen teknoloji seramik atölyelerindeki fiziksel ortamın özelliklerini teknolojiye uygun olarak değiştirmektedir (tasarım atölyelerinde bilgisayar kullanımı, atölyelerde elektrikli tornalar...vb.)” Anket sorusu.

Katılıyorum		Orta düzeyin üstünde katılıyorum		Orta düzeyde katılıyorum		Orta düzeyin altında katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam (n)		— X
F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
16	61,5	2	15,4	4	15,4	2	7,7	0	0	33	100.00	3,15

Tablo 10’da yer alan ortalama puanlar incelendiğinde gelişen teknoloji ile yeni üretilen teknolojik aletler eğitimde de yerini almaya başlamaktadır. Küreselleşme sonucu dünyanın her tarafına eğitimde kullanılan ilgili teknolojik aletlerin kullanımı hızla yayılmakta gelişen teknoloji ile dünyanın hemen hemen her ülkesinde eğitim verilen kurumlarda kullanılmaya başlanmaktadır. Bunun sonucu olarak da seramik sanatı eğitimi verilen okullarda bulunan seramik atölyelerinde teknolojik malzemeler kullanılabilir ve atölyeler bu teknolojik malzemelere uygun düzenlenebilir.

Yapılan istatistiksel analize göre 26 öğretim elemanına uygulanan bilgi toplama formundaki aritmetik ortalama %

ve frekans değerlerine bakıldığında çoğunlukla ifadeler olumlu cevap verildiği görülmektedir. Olumsuz cevap verenlerin sayısı çok azdır. Küreselleşmenin seramik sanatı eğitimi üzerine etkisine yönelik uzman görüşlerinin olumlu yönde olduğu görülmektedir.

4. Tartışma

Küreselleşmenin seramik sanatı eğitimi üzerine etkisine yönelik yapılan anket sonuçlarına bakıldığında küreselleşmenin seramik sanatı eğitimi üzerine etkisine verilen cevaplarda öğretim elemanlarının çoğunlukla orta düzeyde katılımları olduğu görülmektedir. Genel olarak anket sonucuna bakıldığında küreselleşmenin seramik sanatı eğitimini olumlu etkilediği görüşünde oldukları görülmektedir.

Küreselleşme seramik sanatı eğitiminde tasarım derslerinde tasarlanan sanatsal ürünleri endüstriye uygun ürünler olarak (işlevsel, kullanımı olan ürünler) tasarlamaya zorlamadığı aksine ürün tasarlama sınırını geliştirdiği görülmektedir. Anket sonuçlarına bakıldığında küreselleşmenin seramik öğrencisini bir ürün tasarlama aşamasında sınırladığı görüşüne öğretim elemanlarının katılımlarının az olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Küreselleşme ile birlikte seramik sanatı şehir dokusuna taşınarak kamusal alanlarda (seramik duvar panoları, heykeller... vb.) etkili olarak kullanılmaktadır. Küreselleşme seramik sanatı eğitimini diğer sanat eğitimleri ile birleşmesini sağlamakta olduğunu (sinema, grafik, heykel... vb.) öğretim elemanları orta düzeyde bir katılım gösterdiği görülmektedir.

Küreselleşme ile seramik sanatı eğitiminde öğrencilerin ait oldukları yaşamları ve kültürel değerleri ön plana çıktığından Türkiye'deki seramik sanatı öğrencisine okullarda öğretmenler kendini ve kendi kültürünü ifade etme fırsatı verilmeli ve bu konuda öğretmenler öğrencileri desteklenmeli, eğitimciler de öğrencilere rehberlik etmelidir.

Geleneksel seramik sanatı eğitimi anlayışına alternatif yaklaşımlar geliştirilebilmeli, uluslararası düzeydeki sanatsal etkinlikler sadece belli bir kesim tarafından değil sanat eğitimi veren ve sanatçı yetiştiren kurumlar tarafından da yeterince önemsenmeli ve gelişimler takip edilmelidir.

Gelişen teknoloji ve küreselleşme ile hızla yayılan endüstri çalışmalarından dolayı okullarda seramik sanatı eğitimi öğrencileri endüstriyel çalışma alanlarına yönelik eğitilmeli ve bu konuda bilgilendirilip eğitim kurumları piyasayla iş birliği içerisinde olmalıdır.

Anketteki "Küreselleşme Türkiye'deki seramik sanatı eğitimini dünya standartlarına uygun olarak yeniden yapılandırmaya yöneltmekte; fakat alt yapının buna uygun olmaması nedeniyle çeşitli olumsuzluklar meydana getirmektedir" ifadesinin sonucuna bakıldığında küreselleşme ile Türkiye'deki seramik sanatı eğitiminin dünya standartlarına uygun duruma getirilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı'nın sanat eğitimindeki alt yapı sorunlarını gidermesiyle birlikte Türkiye'deki seramik sanatı eğitimi dünya standartlarına uygun hale getirilebilir sonucu çıkarılabilir.

Küreselleşme ile gelişen teknoloji seramik atölyelerindeki fiziksel ortamı teknolojiye uygun olarak değiştirmektedir; bundan dolayı Türkiye'deki eğitim kurumlarındaki seramik atölyeleri fiziksel olarak teknolojiye uygun hale getirilmelidir.

5. Kaynakça

- Altun, F. (2004). Küreselleşme Değil, Dünyanın Batılılaştırılması, *Anlayış Dergisi*, 15, 44-45.
- Artut, K. (2001). *Sanat Eğitimi-Kuramlar ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aslan, K. (2004). Küreselleşmenin Eğitim Boyutu, *Ege Eğitim Dergisi*, 3, 1-5.
- Bulat, S., Bulat, M. ve Aydın, B. (2014). Bauhause Tasarım Okulu, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 105-120.
- Dizdar, T. C. (1994). *Kültürel Gelişimde Tarihsel, Endüstriyel ve Sanatsal Açısından Seramik Sanatı, Kültürün Gelişiminde Sanatın Öncülüğü*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- Doğan, E. (2002). Eğitimde Küreselleşme, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6, 87-98.
- Erinç, S. M. (2004). *Sanatın Boyutları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Kıvılcım, F. (2013). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açısından Değerlendirilmesi, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, C.5, No:1, 219-230.
- Lynton, N. (1982). *Modern Sanatın Öyküsü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Numanoğlu, G. (1999). *Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II: Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 32(1-2), 341-350.
- Özden, Y. (2002). *Eğitimde Yeni Sistem Arayışları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- San, İ. (1983). *Sanat Eğitim Kuramları*. Ankara: Tan Yayıncılık.

-
- San, İ. (1985). Sanat ve Eğitim Felsefesi. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi-Eğitim Bilimleri Yayınları, No:151.
- Sevim, S. ve Yıldırım, Ö. (2014). Çağdaş Türk Seramik Sanatında Resimsel Anlatım, Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 4, 61-73.
- Türkmenoğlu, H. (2014). Teknoloji İle Sanat İlişkisi ve Bir Dijital Sanat Örneği Olarak Instagram, Ulakbilge, 2(4), 87-100.